VIQUIPÈDIA

Nawuri

El **nawuri** és una llengua guang septentrional que parlen els nawuris que viuen a la regió Volta i a la regió Septentrional de Ghana. Hi ha entre 14.000 (2003)[1] i 19.000 parlants de nawuri.[2] El seu codi ISO 639-3 és **naw** i el seu codi al glottolog és **nawu1242**.[3]

Nawuri	
Tipus	llengua i llengua viva
Parlants	
14.000 (2003, ethnologue)[1] 19.000(joshuaproject)[2] principalment a regió Volta i Septentrional	
Parlat a	Ghana
Autòcton de	regió Septentrional i regió Volta
Classificació lingüística	
Níger-Congo Atlantic-Congo Volta-Congo Benue-Congo Llengües kwa Llengües nyos Llengües potou-tanos llengües tanos llengües guangs llengües guangs septentrionals Nawuri	
Codis	
ISO 639-3	naw (http://www-01.sil.org/iso639-3/documentation.asp?id=naw)
SIL	naw
Glottolog	nawu1242 (http://glottolog.org/resource/languoid/id/nawu1242)
Ethnologue.com	naw (http://www.ethnologue.com/language/naw)
IETF	naw

Contingut

Família lingüística
Situació geogràfica i pobles veïns
Dialectes i llengües semblants
Sociolingüística, estatus i ús de la llengua
Tipologia de la llengua i gramàtica
Referències
Bibliografia
Enllaços externs

Família lingüística

Segons l'ethnologue, el nawuri forma part del subgrup de llengües guangs septentrionals, que formen part de la família de les llengües kwa, que són llengües Benué-Congo. Les llengües guangs septentrionals són: el chumburung, el dwang, el foodo, el dompo, el ginyanga, el gonja, el kplang, el krache, el gikyode, el nchumbulu, el nkami, el nkonya i el tchumbuli.[4] Segons el glottolog el nawuri forma part de les llengües guangs de la muntanya Oti juntament amb el gikyode i el ginyanga.[3]

Situació geogràfica i pobles veïns

El nawuri es parla a les regions Volta i Septentrional, al nord del llac Volta al nord-est de Katiajeli, a l'oest del riu Oti.[1]

Segons el mapa lingüístic de Ghana de l'ethnologue, el territori nawuri està situat a les dues ribes del riu Oti, una mica al nord d'on aquest desemboca al llac Volta. Dins del territori nawuri hi ha un petit territori en el que hi viuen els chales. A l'oest dels nawuris hi viuen els chumburungs i els gonja, al nord hi viuen els dagbanis, a l'est hi viuen els gikyodes i al sud hi viuen els kraches.[5]

Dialectes i llengües semblants

El nawuri no té dialectes i té un lèxic un 72% similar al dialecte *buipe* del gonja.[1]

Sociolingüística, estatus i ús de la llengua

El nawuri és una llengua desenvolupada (EGIDS 5): És parlada per persones de totes les edats i generacions tant a la llar com en l'entorn social en tots els dominis i està estandarditzada i té literatura, tot i que la seva situació no és totalment sostenible.[6] El 2012 es va fer la seva gramàtica i s'escriu en alfabet llatí des del 1987. Menys de l'1% dels que tenen el nawuri com a llengua materna hi estan alfabetitzats. Entre el 5 i el 15% dels que hi estan alfabetitzats la utilitzen com a segona llengua.[1]

Tipologia de la llengua i gramàtica

A nivell sintàctic és una llengua SVO (subjecte-verb-objecte). Els genitius es situen abans del nom i els articles, adjectius, numerals i relatius ho fan darrere.

Segons l'ordre de la paraula es distingeixen els subjectes, els objectes, els objectes indirectes, dóna informació nova sobre la paraula. Els pronoms del subjecte són crítics. Els objectes, que van després del verb, poden ser tractats com paraules independents. Els pronoms del subjecte i de l'objecte indiquen la persona i el nombre. És una llengua tonal.[1]

Referències

1. «Nawuri, a language of Ghana (http://www.ethnologue.com/language/naw)». ethnologue. [Consulta: 13 març 2015].
2. «Language: Nawuri (http://joshuaproject.net/languages/naw)». joshuaproject. [Consulta: 13 març 2015].
3. «Language: Krache (http://glottolog.org/resource/languoid/id/nawu1242)». glottolog. [Consulta: 15 març 2015].
4. «North Guang (http://www.ethnologue.com/subgroups/north-guang-0)». ethnologue. [Consulta: 10 març 2015].
5. «Mapa lingüístic de Ghana. Els nawuris són el número 35 (http://www.ethnologue.com/map/GH)». ethnologue. [Consulta: 15 març 2015].
6. «Nawuri in the Language Cloud (http://www.ethnologue.com/cloud/naw)». ethnologue. [Consulta: 15 març 2015].

Bibliografia

- Sherwood, Barbara. 1982. *A grammatical description of Nawuri*. Universitat de Londres. Londres: Univ. 403pp.
- Casali, Roderick F. 1988. *Some phonological processes in Nawuri*. University d'Arlington. Ann Arbor: UMI. xi+222pp. (Inclou referències bibliogràfiques a les pàgines 218-222).
- Lange, Ron A. 1996. *Grammaticalization in Nawuri.* Universitat de Texas a Arlington. 153pp.
- Casali, Roderic F. 1995. *Nawuri phonology*. *(Language monographs,* 3.) Legon: *Institute of African Studies*, Universitat de Ghana. 143pp.
- Casali, Roderic F. 1999. *Nawuri-English word list*. Tamale (Ghana) : *Ghana Institute of Linguistics, Literacy and Bible Translation* (GILLBT),,. Tamale, Ghana: *Ghana Institute of*

Linguistics, Literacy, and Bible Translation. 48pp.
- Casali, Roderic F. 2002. *Nawuri ATR harmony in typological perspective*. A: *Journal of West African languages* 29. 3-43.
- Casali, Roderic F. 1990. *Contextual labialization in Nawuri*. A: *Studies in African Linguistics* 21. 319-346.

Enllaços externs

- Nawuri al multitree (http://multitree.org/codes/naw)

Obtingut de «https://ca.wikipedia.org/w/index.php?title=Nawuri&oldid=23786706»

La pàgina va ser modificada per darrera vegada el 15 juny 2020 a les 09:55.

El text està disponible sota la Llicència de Creative Commons Reconeixement i Compartir-Igual; es poden aplicar termes addicionals. Vegeu les Condicions d'ús. Wikipedia® (Viquipèdia™) és una marca registrada de Wikimedia Foundation, Inc.